

Teodor Llorente, revisió del polític

L'edició dels escrits polítics de Llorente, a càrrec del filòleg Rafael Roca, permet conèixer la importància del fundador del diari 'Las Provincias' en la vida política i cultural valenciana de finals del segle XIX. Una influència que, segons Roca, no ha estat ben valorada pels qui han convertit Llorente en responsable de les mancances culturals de la societat valenciana.

L'Institució Alfons el Magnànim de València ha publicat enguany un volum, *Teodor Llorente Olivares. Escrits polítics (1866-1908)*, a càrrec del filòleg Rafael Roca Ricart, que recull una bona mostra dels escrits polítics i, per tant, la ideologia de Llorente (1836-1911). Més de cent articles publicats entre 1866 i 1908 a *Las Provincias*, el diari que fundà i dirigí i que revelen, ara ja emmarcats en el seu context històric i social, una forma de pensament que, com conclou Roca en l'estudi preliminar, "va establir les bases del valencianisme contemporani". Aquesta revisió tracta d'aprofundir en la ideologia de Llorente com a polític i director de diari. És un fet habitual que, des de l'aparició de l'opinió pública en les societats de masses, la major part, per no dir la totalitat, de mitjans de comunicació han de tractar d'influir en els seus membres i de marcar línies de pensament. Des de les planes del seu diari, Llorente mai no deixà de difondre i defensar el seu ideari polític, que quedà fixat ben aviat, des de l'inici de la publicació (1866), i que reclamà sempre independent i deslligat de les obligacions de partit. Fins que, a l'inici de la dècada dels anys noranta, convertit ja en el més fidel aliat de Silvela a València, no pogué deixar de participar en política activa, i fou diputat a Corts en tres ocasions (1891, 1893 i 1899) i cap provincial del

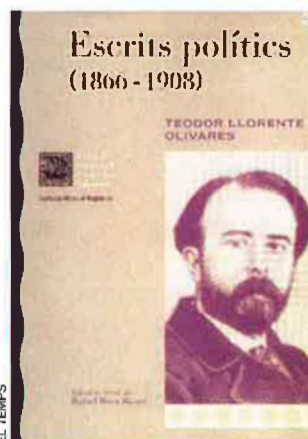
partit conservador dues vegades (1895-1899 i 1903). El juliol de 1903, però, Llorente, desencantat per les lluites internes que, d'anys enrere, assotaven el partit conservador valencià, deixà definitivament la política activa.

La seua gran influència social en vida i els esdeveniments posteriors a l'època en què visqué Llorente el feren responsable de no poques frustracions i desencisos, si parlem dels anhels vertebradors culturals i socials propugnats pels

sectors més progressistes valencians, i que un llarg període de dictadura i la posterior politització del conflicte lingüístic impedí veure materialitzats.

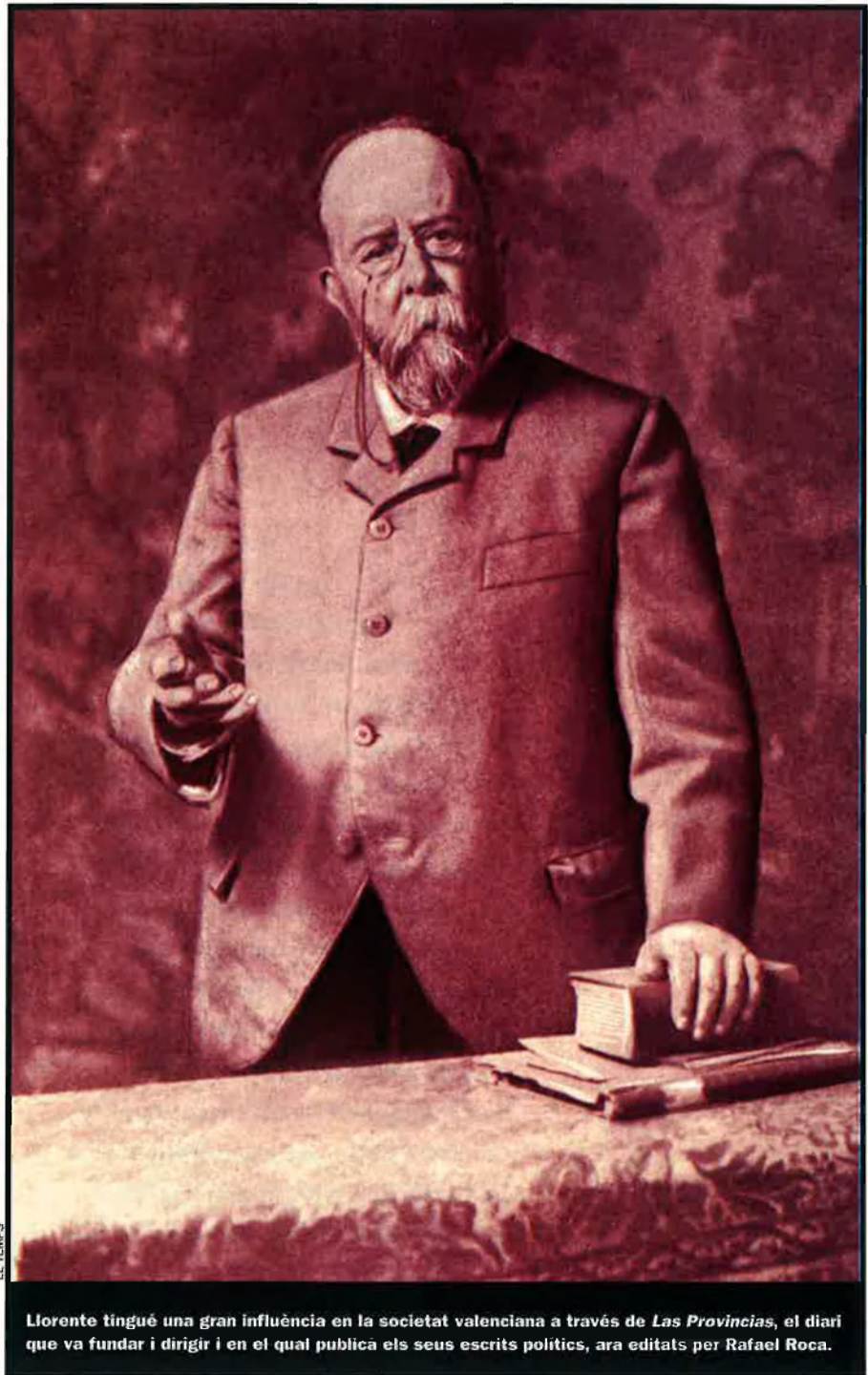
Aquest nou llibre tracta, d'alguna manera, i allunyant-se d'una visió tradicionalista, de trencar la imatge d'un Llorente poeta que lloava la terra valenciana als jocs florals i que es configurava com a màxim baluard de la cultura local.

Per a Roca, després de l'estudi detingut de molts dels articles que Llorente publicà i d'alguns dels discursos que pronuncià al llarg de la seua trajectòria, tant pel que fa a temes locals com d'àmbit internacional, "efectivament, somiava amb un paisatge ric, fecund i amable: un paisatge, un país, idíl·lic i idealitzat per ell. Era el país, el paisatge, fruit dels ideals -polítics i econòmics- que ell havia defensat i mantingut durant tota la seua vida. [...] Valors conservadors i folklòrics, si es vol, però legítims: era allò en què ell creia". Ro-

ca s'arrisca en el seu estudi a matisar algunes de les conclusions extretes pel professor Alfons Cucó arran de la lectura del "Discurs d'Elx", publicat el 18 de novembre de 1908, i que l'assagista qualifica "d'utopia conservadora" i de l'anàlisi del qual –recentment considerada com a demolidora– extragué nombroses conclusions, moltes d'aquestes inexactes, segons el filòleg valencià. Per esmentar sols un exemple, pel que fa a la "visió jerarquitzada i autoritària del País Valencià" i a la "folklorització dels valors individualitzadors autòctons", que el professor Cucó enuncia com a retrets, potser caldrà recordar-li que, en aquestes matèries, els valors de Llorente no deixaven de ser dels més liberals i moderns de la seua classe social. Sobretot quan sabem que Llorente –i també Lo Rat Penat– fou la base i el fonament sobre els quals els valencianistes de principis de segle construïren el seu projecte cultural i polític", assegura Roca. També afirma que el pensament polític de Teodor Llorente es fonamenta en la reivindicació del provincialisme, és a dir, de la descentralització administrativa i moral de l'estat espanyol, i en la recuperació a través de l'estudi i de la literatura dels senyals d'identitat històrics i culturals del territori valencià. A més, l'interessant estudi preliminar recorda que "Llorente ha estat, durant molts anys, presa d'una historiografia que l'ha exhibit com a responsable i paradigma de gran part de les mancances i les irregularitats històriques i culturals que ha patit la societat valenciana contemporània". Roca, doncs, fa una ferma aposta perquè l'aportació llorentina siga valorada en la "seua justa mesura". Així, l'autor veu en Llorente un personatge clau en la tasca de "la reconstrucció de la identitat pròpia durant la Renaixença", amb el pes que suposa "inventar una tradició i imaginar una regió amb àmbit identitari", justifica l'autor tot remetent a l'anàlisi que de l'època han fet Ferran Archilés i Manuel Martí.

Roca, en aquest sentit, tracta de contextualitzar el valencianisme regionalista de Llorente dins del marc estatal que molt poques dècades abans s'havia ins-

Llorente tingué una gran influència en la societat valenciana a través de *Las Provincias*, el diari que va fundar i dirigir i en el qual publicà els seus escrits polítics, ara editats per Rafael Roca.

titucionalitzat. "Seria tasca d'una altra generació imaginar la identitat valenciana com una identitat oposada a l'espanyola", ens remet una vegada més l'autor a l'estudi d'Archilés i Martí sobre les identitats nacionals al País Valencià i publicat en premsa.

D'altra banda, Rafael Roca Ricart ha realitzat diversos estudis sobre el movi-

ment cultural i social valencià conegut com la Renaixença, i d'una manera especial sobre la figura de Llorente Olivares. Actualment prepara la tesi doctoral sobre qui fóra coronat com a "Poeta de València" i és membre del consell de redacció de la revista *Saó*.

Paula Reig